

Klagenemnda for miljøinformasjon



ÅRSRAPPORT 2009

1. Miljøinformasjonsloven og klagenemnda for miljøinformasjon

Miljøinformasjonsloven ¹ har nå vært i kraft i seks år. Loven etablerer rett for alle til å få miljøinformasjon fra offentlige organer og fra private virksomheter. Lovens formål er å gjøre det enklere å skaffe seg informasjon om forhold av betydning for miljøet, slik at man kan påvirke i miljøspørsmål.

Klagenemnda for miljøinformasjon er gitt i oppgave å behandle klager fra den som har fått avslag på et krav om miljøinformasjon eller som mener den informasjonen som er gitt ikke er tilstrekkelig. Nemnda behandler bare klager mot private virksomheter. En klage mot offentlig organ må rettes til overordnet forvaltningsorgan.

Nemnda behandler også saker etter § 10 i produktkontrollloven ².

Klagenemnda avgir ikke generelle tolkingsuttalelser og gir heller ikke råd i konkrete saker. Gjennom nemndas klagesaksbehandling trekker imidlertid nemnda opp grenser og forvalter loven slik at omfanget av rettigheter og plikter blir klarlagt. Nemndas praksis skal bidra til at det blir enklere å etterleve miljøinformasjonslovens bestemmelser og skal fungere forebyggende og konfliktløsende i de sakene hvor partene ikke blir enige.

Klagenemnda er et fritt og uavhengig forvaltningsorgan administrativt underlagt Miljøverndepartementet. Den består av åtte medlemmer. Leder og nestleder er begge jurister og arbeider som lagdommere. De andre representantene er partsoppnevnt fra ulike sider av samfunnslivet. Tre er fra næringslivet, en representerer miljøbevegelsen, en forbrukerinteresser og en representerer mediene. Et sekretariat bistår klagenemnda med administrative gjøremål og tilrettelegging av saker.

2. Nærmere om nemnda

Følgende personer satt i nemnda i 2009:

Leder:

Ragnhild Noer (lagdommer, Borgarting lagmannsrett)

Nestleder:

Ørnulf Røhnebæk (lagdommer, Eidsivating lagmannsrett)

Medlemmer:

Gunnar Bodahl-Johansen (Institutt for Journalistikk)

Christine Molland Karlsen (Bellona)

¹ Lov 9. mai 2003 nr 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

² Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester av 11. juni 1976 nr 79.

Svein M. Søgne (Norges Skogeierforbund)
Mette Nafstad Brynnildsen (Forbrukerrådet)
Cecilie R-F Skarning (Norsk Industri)
Andreas Pihlstrøm (Næringslivets Hovedorganisasjon)

Advokatfirmaet Haavind er fast sekretariat for nemnda. Oppdraget som sekretariat varer til 30. september 2011. I 2009 avgjorde Miljøverndepartementet etter en konkurranse at advokatfirmaet Kluge skulle være settesekretariat.

3. Saker innkommet i 2008

Klagenemnda hadde i 2009 to saker til behandling som kom inn i 2008. Dette var følgende saker:

Telenor

Sak 2008/07

Vedtak 25.01.2009. Dissens.

Lenke:

http://www.miljoklagenemnda.no/Vedtak/Sak_2008_07_Telenor.pdf

Klager: NRK Brennpunkt

Saken gjaldt: Krav om utlevering av samlet oversikt over basestasjoner for mobiltelefoni.

Resultat: Medhold.

Frei Treprofil AS

Saksnummer 2008/04

Vedtak 15.03.2009

Lenke:

http://www.miljoklagenemnda.no/Vedtak/Sak_2008_04_FreiTreprofil.pdf

Klager: Bolga Velforening

Saken gjaldt: Kjemikalier brukt i treproduksjon, spørsmål om kontroll ved avrenning av kjemikalier og om deponi.

Resultat: Delvis medhold.

I Telenor-saken kom nemnda til at Telenor hadde plikt til å utlevere en samlet oversikt over mobilbasestasjonene i Norge. Anførselen om forretningshemmeligheter førte ikke fram. Både media og publikum viste stor interesse for saken.

I Frei Treprofil-saken vurderte nemnda forholdet mellom kunnskaps- og informasjonsplikten. Et sentralt poeng i nemndas vedtak var at det som bedrift ikke er tilstrekkelig å hevde at utslippene er så minimale at man er under terskelen for kunnskaps- og informasjonsplikten. Bedriften må skaffe seg en viss mengde kunnskap for å kunne underbygge at virksomheten ikke har informasjonsplikt.

Ser man året 2009 under ett er det disse to sakene som har vært mest tidkrevende for nemnda.

4. Saker innkommet i 2009

I 2009 kom det inn 6 saker. Dette er en nedgang sammenlignet med 2007 og 2008 hvor det begge år kom inn 12 saker.

Av de 6 sakene som kom inn, ble 3 saker realitetsbehandlet, 1 ble trukket og 2 ble overført til 2010.

Nedenfor er en oversikt over de 3 sakene som ble avgjort i 2009:

Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi AS

Sak 2009/01

Vedtak 25.05.2009

Lenke:

http://www.miljoklagenemnda.no/Vedtak/Sak_2009_01_Jebsen.pdf

Klager: Miljøstiftelsen Bellona

Saken gjaldt: Krav om innsyn i plan for tømning av olje og plan for heving av sementskipet Crete Cement

Resultat: Medhold

Glåmdal Tre AS

Sak 2009/02

Vedtak 25.05.2009

Lenke:

http://www.miljoklagenemnda.no/Vedtak/Sak_2009_02_glamdaltre.pdf

Klager: Stopp trusselen mot allemannsretten!

Saken gjaldt: Hogstinformasjon og spørsmål om navn på entreprenør.

Resultat: Ikke medhold.

Havass Skog BA

Sak 2009/03

Vedtak 05.07.2009

Lenke: http://www.miljoklagenemnda.no/Vedtak/Sak_2009_03_HavassSkog.pdf

Klager: Mer Villmark nå!

Saken gjaldt: Krav om at planlagte skogsdrifter skal gjøres tilgjengelig for allmennheten minsten måned før planlagt driftsstart.

Resultat: Ikke medhold.

De to sakene som kom inn i 2009, men ble avgjort i 2010 var følgende saker:

- Stopp Trusselen mot allemannsretten mot Glåmdal Tre AS (ny sak). Saken gjaldt informasjon om gjenværende livsløpstrær etter hogst.

- NRK Brennpunkt mot NetCom. Saken gjaldt informasjon om mobilmaster.

Saken mot Glåmdal Tre AS gjaldt krav om utlevering av hogstinformasjon, nærmere bestemt informasjon om gjenværende livsløpstrær etter en gjennomført hogst. Nemnda avgjorde i vedtak av 13.01.10 at Glåmdal Tre AS hadde plikt til å utlevere informasjonen. Vedtaket ble senere i omgjort i omgjøringsvedtak av 13.04.2010, etter krav fra Glåmdal Tre AS. Nemnda hadde i det første vedtaket bygget på at Glåmdal Tre AS var skogeier. Dette viste seg å ikke stemme. Nemnda kom i omgjøringsssaken til at kravet da ikke kunne tas til følge og omgjorde vedtaket.

NRK Brennpunkt hadde fått medhold i en sak mot Telenor om utlevering av samlet oversikt over mobilmaster og rettet samme krav mot NetCom. Nemnda kom til samme konklusjon som i Telenor-saken og påla NetCom utlevering av oversikten over basestasjoner.

5. Rettsavgjørelser

Oslo tingretts dom av 03.10.08 i saken mellom Naturvernforbundet og Løvenskiold Vækerø ble anket til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett avsa dom 18.08.09. Lagmannsretten kom til samme resultat som tingretten hva gjelder informasjonskravet og kom også til at Løvenskiold-Vækerø måtte utlevere kartene elektronisk eller samlet og at gjennomgang på kontoret hos L-V ikke var tilstrekkelig. Avgjørelsen ble anket til Høyesterett og avgjort der i 2010. Høyesterett kom til samme resultat som lagmannsretten. Reelt sett kom derfor Høyesterett til samme materielle resultat som klagenemnda.

6. Annen virksomhet

- Nemnda har hatt møte med Miljøverndepartementet og tatt opp spørsmål knyttet til partsforhold, sakskostnadsansvar og andre forhold som vedrører saksbehandling og prosessuelle forhold.
- Lederen i nemnda har holdt foredrag på Carbon Disclosure project.
- Sekretæren har holdt foredrag på Åpenhetstinget arrangert av offentlighetsutvalget i Norsk Journalistlag.
- Nemnda har gjennomført en konkurranse som resulterte i at advokatfirmaet Kluge fikk oppdraget med å være settesekretær for nemnda i de tilfellene at det er habilitetsproblemer hos det faste sekretariatet.
- Nemnda mottok i 2009 en klage som gjaldt habiliteten til et av nemndsmedlemmene. Nemnda kom til at det ikke forelå inhabilitet og Miljøverndepartementet kom til samme konklusjon. I kjølvannet av klagen, har nemnda imidlertid brukt en del tid på å diskutere habilitet og rutiner i forhold til å melde fra om inhabilitet og forholdet mellom å være nemndsmedlem og samtidig arbeide for en interessegruppe. Nemnda er avhengig av tillit og forventer at nemndsmedlemmene har en høy bevissthet knyttet til dette.
- Nemnda engasjerte professor Inge Lorange Backer til å gjennomgå nemndas praksis og se nærmere på noen problemstillinger og hvordan nemnda har arbeidet. Han holdt foredrag for nemnda 07.12.09. Nemndsmedlemmene hadde god nytte av at nemndas praksis ble undersøkt fra utsiden og gjennomgangen ga et godt grunnlag for det videre arbeidet i nemnda.
- Sekretæren har svart på spørsmål fra publikum og gitt generell veiledning.

7. Generelt

Antallet klagesaker i nemnda har gått noe ned, men til gjengjeld har de sakene som har vært til behandling vært krevende og tatt mye tid. Selv om det har vært en nedgang fra 12 saker i 2008 til 6 saker i 2009 gir dette, slik nemnda ser det, ikke grunnlag for å si noe konkret om

tendenser eller utviklingstrekk. Nemnda har jevnlig kontakt med media og publikum og oppfatter at det stadig, etter seks års drift, er behov for en uavhengig klagenemnd.

Ulike interesseorganisasjoner er sterkest representert blant klagerne. Dette kan tyde på at det krever ressurser og oppfølging å være part i en klagesak, eller at ordningen er mindre kjent for privatpersoner.

Nemnda hadde fem møter i 2009.

April, 2010

Ragnhild Noer
Leder i Klagenemnda for miljøinformasjon